

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Olgierd Dąbrowski-Żegalski

Ławnicy: Marta Argalska, Cezary Dybiński

Protokolant: sek. Sąd. I. W.

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Arkadiusza Szulca

po rozpoznaniu w dniach 8 listopada 2022 r., 24 i 25 stycznia 2023 r., 12 i 13 kwietnia 2023 r., 18 maja 2023 r.,

sprawy **A. K. s. J. i I. z d. Ż., ur. (...) w W.**

oskarżonego o to, że:

w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż w okresie od dnia 28.06.2021 r. do dnia 05.01.2022 r. w miejscowości Z. gm. J. woj. (...) - (...) oraz w W., w mieszkaniu przy ul. (...), wykorzystując stan bezradności i niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania Ł. N., wynikający z organicznych zaburzeń osobowości, niskiego intelektu i cech zaburzeń urojeniowych, a także braku środków pieniężnych, dopuścił się handlu osobą Ł. N. w celu jego wykorzystania w ten sposób, że zwerbował go do pracy, wprowadzając w błąd co do zamiaru jej opłacenia, przetransportował i przyjął do mieszkania w W., którym dysponował, pozbawił wolności poprzez zamykanie go w ww. mieszkaniu na klucz, nakłonił go do poddania się w dniu 8.07.2021 r. badaniu przeprowadzonemu przez lekarza - specjalistę z zakresu psychiatrii, kontrolował ilości i częstotliwości spożywania pokarmów, wyznaczał mu miejsce do spania na łóżku polowym zbyt małym w stosunku do wzrostu wymienionego, bez pościeli, wykorzystywał go do wykonywania prac fizycznych związanych z remontem mieszkania, pozyskiwaniem i sprzedażą złomu, oraz sprawowaniem opieki nad przewlekle chorą osobą, których to prac nie opłacał i nie miał zamiaru opłacić.

tj. o przestępstwo z art. 189a § 1 k.k. w zb. z art. 189 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

orzeka

1. A. K. uniewinnia od stawianego mu zarzutu;
2. na podstawie art.230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe opisane na karcie 1614 akt i zapisane pod poz. 28/22 księgi przechowywanych przedmiotów w postaci skierowania do szpitala, zaświadczenia o zameldowaniu, siedmiu dokumentów kupna/sprzedaży i telefon komórkowy Nokia zwraca Ł. N.;
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz kancelarii adwokackiej adw. T. S. wynagrodzenie w kwotę 738 złotych (w tym 23% VAT) za postępowanie przygotowawcze, kwotę 2952 złote (w tym 23% VAT) za postępowanie sądowe, łącznie 3690 złotych (w tym 23% VAT) tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie z urzędu oskarżyciela posiłkowego Ł. N.;
4. na podstawie art.632 pkt 2 k.p.k. koszty procesu ponosi Skarb Państwa

UZASADNIENIE

Formularz UK 1	Sygnatura akt	II K 91/22	
Jeżeli wniosek o uzasadnienie wyroku dotyczy tylko niektórych czynów lub niektórych oskarżonych, sąd może ograniczyć uzasadnienie do części wyroku objętych wnioskiem. Jeżeli wyrok został wydany w trybie art. 343, art. 343a lub art. 387 k.p.k. albo jeżeli wniosek o uzasadnienie wyroku obejmuje jedynie rozstrzygnięcie o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu, sąd może ograniczyć uzasadnienie do informacji zawartych w częściach 3–8 formularza.			
1. USTALENIE FAKTÓW			
1.1. Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Oskarżony	Czyn przypisany oskarżonemu (ewentualnie zarzucany, jeżeli czynu nie przypisano)	
1	A. K.	Nie popełnił zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu.	
Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione	Dowód	Numer karty	
W okresie lat 2016-2017 oskarżony A. K. wykorzystał	wyjaśnienia A. K. zeznania M. R.	1687, 423 1687v-1689, 36v-37	

<p>niepełnosprawność intelektualną Ł. N. i popełnił na jego szkodę szereg przestępstw, za które m.in. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie II K 183/18 na karę łączną 7 lat pozbawienia wolności.</p>	<p>zeznania S. T.</p> <p>zeznania A. F.</p> <p>zeznania W. K.</p> <p>zeznania B. P.</p> <p>zeznania G. S. (1)</p> <p>zeznania R. K.</p>	<p>1721v-1722</p> <p>1722</p> <p>1722-1722v</p> <p>1722v-1723</p> <p>1723-1723v</p> <p>1727, 1602v-1603</p>	
<p>W czasie odbywania kary pozbawienia wolności A. K. uzyskał 28 czerwca 2021 r. przerwę w odbywaniu kary ze względu na stan zdrowia jego matki, która nie była w stanie samodzielnie egzystować i wymagała stałej, całodobowej opieki. O pomoc w opiece nad matką i pomoc przy remoncie mieszkania zwrócił się do Ł. N..</p>	<p>zeznania M. G.</p> <p>zeznania G. S. (2)</p> <p>zeznania A. R.</p> <p>zeznania A. G.</p> <p>zeznania Ł. N.</p> <p>zeznania S. I.</p> <p>Wyniki oględzin ciała Ł. N.</p> <p>Wyniki oględzin mieszkania oskarżonego i zatrzymanych rzeczy.</p>	<p>1727v, 680v-681</p> <p>1728-1728v</p> <p>1728v-1729</p> <p>1729</p> <p>1767-1767v, 255v-257, 426v-427</p> <p>1726, 46v-47</p> <p>409-413</p> <p>451-531, 1571,1593</p>	
<p>W okresie objętym zarzutem Ł. N. bez przymusu ze strony osób trzecich zgodził się na propozycję oskarżonego aby wyjechać z nim do mieszkania w W. i pomagał tam w remoncie oraz w opiece nad chorą matką oskarżonego. Ł. N. nie czuł się wykorzystywany przez oskarżonego, miał zapewniony nocleg, wyżywienie, otrzymywał drobne kwoty na swoje wydatki, które stanowiły też wynagrodzenie za pomoc. Nie skarżył się na warunki, w których mieszkał ani sposób traktowania przez oskarżonego. Nie był głodzony, nie był</p>	<p>-----</p> <p>Dokumenty sądowe z innych postępowań</p>	<p>-----</p> <p>223-249, 354-380</p>	

<p>„więziony” w mieszkaniu, mógł opuszczać ten lokal, kiedy chciał. Warunkiem było jednak zapewnienie stałej opieki nad chorą matką oskarżonego i uniemożliwienie jej (z powodu poważnej choroby i dla jej bezpieczeństwa) opuszczenie lokalu.</p>			
<p>Ł. N. jest osobą o niskim intelekcie w okolicach dolnej normy. Stwierdzono u niego organiczne zaburzenia osobowości i cechy zaburzeń urojeniowych, pogranicze upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim. Jest osobą podatną w stopniu znacznym na wpływy i manipulacje ze strony innych osób, jest podatny na sugestie, może być naiwny, bezkrytyczny oraz łatwowierny.</p> <p>Jest osobą w znacznym stopniu podatną na wpływ ze strony oskarżonego i uważa go za osobę mu przychylną i pomocną. W przeszłości oskarżony wykorzystał ułomność intelektualną Ł. N. popełniając na jego szkodę szereg przestępstw, za które został skazany przez Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem w postępowaniu II K 183/18</p>	<p>Opinie sądowo psychiatryczne i psychologiczne</p> <p>Materiały z akt SO w Olsztynie w sprawie sygn. akt II K 183/18</p>	<p>49-159</p> <p>331-335, 361-380</p> <p>586-594</p>	
<p>1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</p>			

Lp.	Oskarżony	Czyn przypisany oskarżonemu (ewentualnie zarzucany, jeżeli czynu nie przypisano)	
	A. K.	Czyn z aktu oskarżenia	
Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za nieudowodnione	Dowód	Numer karty	
<p>Nieudowodniono, że oskarżony w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż w okresie od dnia 28.06.2021 r. do dnia 05.01.2022 r. w miejscowości Z. gm. J. woj. (...)- (...) oraz w W., w mieszkaniu przy ul. (...), wykorzystując stan bezradności i niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania Ł. N., wynikający z organicznych zaburzeń osobowości, niskiego intelektu i cech zaburzeń urojeniowych, a także braku środków pieniężnych, dopuścił się handlu osobą Ł. N. w celu jego wykorzystania w ten sposób, że zwerbował go do pracy, wprowadzając w błąd co do zamiaru jej opłacenia, przetransportował i przyjął do mieszkania w W., którym dysponował, pozbawił wolności poprzez zamykanie go w ww. mieszkaniu na klucz, nakłonił go do poddania się w dniu 8.07.2021 r. badaniu</p>	<p>zeznania E. R. zeznania J. N.</p>	<p>1726, 40v-42 1768v, 25-26</p>	

<p>przeprowadzonemu przez lekarza - specjalistę z zakresu psychiatrii, kontrolował ilości i częstotliwości spożywania pokarmów, wyznaczał mu miejsce do spania na łóżku polowym zbyt małym w stosunku do wzrostu wymienionego, bez pościeli, wykorzystywał go do wykonywania prac fizycznych związanych z remontem mieszkania, pozyskiwaniem i sprzedażą złomu, oraz sprawowaniem opieki nad przewlekle chorą osobą, których to prac nie opłacał i nie miał zamiaru opłacić.</p>			
<p>2. OCENA DOWODÓW</p>			
<p>2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</p>			
<p>Lp. faktu z pkt 1.1</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach uznania dowodu</p>	
	<p>wyjaśnienia A. K.</p>	<p>Wynika z nich, że Ł. N. dobrowolnie i chętnie zgodził się na propozycję oskarżonego aby wyjechał z nim do mieszkania w W. i pomagał tam w remoncie i opiece nad chorą matką oskarżonego. Ł. N. nie czuł się wykorzystywany przez oskarżonego, miał zapewniony nocleg, wyżywienie, otrzymywał drobne kwoty na swoje wydatki, które stanowiły też wynagrodzenie za pomoc. Nie skarżył się na warunki, w</p>	

		<p>których mieszkał ani sposób traktowania przez oskarżonego. Nie był „więziony” w mieszkaniu, mógł opuszczać ten lokal, kiedy chciał. Warunkiem było jednak zapewnienie stałej opieki nad chorą matką oskarżonego i uniemożliwienie jej (z powodu poważnej choroby i dla jej bezpieczeństwa) opuszczenie lokalu. Jego wyjaśnienia należy uznać za wiarygodne, bowiem potwierdzają je zeznania poniższych świadków i w zasadzie brak jest dowodów przeciwnych.</p>	
	<p>zeznania Ł. N.</p>	<p>Twierdzi, że za namową oskarżonego, ale dobrowolnie pojechał do mieszkania oskarżonego w W.. Wg niego, oskarżony zapewniał mu dobre warunki bytowe, wypłacał drobne kwoty pieniężne, które wystarczały mu na codzienne potrzeby. W żadnym momencie nie czuł się „więziony”, nie czuł że został porwany. Nie czuł, że ograniczono mu dostęp do jedzenia, do swobodnego opuszczania z lokalu.</p> <p>Mimo wręcz bezgranicznego i bezkrytycznego przywiązanie do oskarżonego, którego traktuje jak przyjaciela (mimo doznanych z w przeszłości z jego strony krzywd), w ocenie Sądu Ł. N. jest w stanie określić, które sytuacje</p>	

		<p>życia codziennego są dla niego komfortowe, a które nie.</p> <p>Z pewnością jest dla niego abstrakcyjną sytuacją ocenianie, kiedy coś jest dla niego korzystne finansowo, materialnie, a kiedy nie i z tym sobie nie jest w stanie samodzielnie poradzić.</p> <p>Jednak, o czym Sąd mógł przekonać się bezpośrednio podczas przesłuchania, Ł. N. nie ma problemu zmanifestować, kiedy jest zmęczony, głodny, spragniony, kiedy jest mu niewygodnie, kiedy czegoś nie chce zrobić. Również pamięta i w prosty sposób potrafi ocenić takie sytuacje. W tym aspekcie Sąd dał wiarę zeznaniom Ł. N..</p>	
	zeznania M. R.	<p>Funkcjonariusz Policji, który wziął udział w interwencji w mieszkaniu oskarżonego. Z jego zeznań nie wynika aby w mieszkaniu działo się coś niepokojącego, a Ł. N. był wbrew jego woli przetrzymywany, czy też wykorzystywany w inny sposób. Zeznania potwierdzają wyjaśnienia oskarżonego i brak jest podstaw do uznania tych zeznań za niewiarygodne.</p>	
	zeznania S. T. zeznania A. F.	<p>Świadkowie, to osoby mieszkające po sąsiedzku z oskarżonym i jego matką w mieszkaniu w W., w</p>	

	<p>zeznania W. K.</p> <p>zeznania B. P.</p> <p>zeznania G. S. (1)</p>	<p>którym przebywał Ł. N. w okresie objętym zarzutem. Wszystkie zgodnie potwierdziły okoliczności podawane przez oskarżonego. Żadna z nich nie zauważyła aby Ł. N. w jakikolwiek sposób, wbrew jego woli był ograniczany przez oskarżonego w swobodnym opuszczaniu mieszkania, swobodnym decydowaniu o tym, co będzie robił. Nie stwierdziły też aby Ł. N. miał w tym mieszkaniu ograniczony dostęp do jedzenia, kuchni, toalety, aby był zmuszany do nocowania w nieodpowiednich warunkach. Brak podstaw do uznania wspomnianych zeznań za niewiarygodne.</p>	
	<p>zeznania R. K.</p>	<p>Osoba mieszkająca po sąsiedzku (w sąsiedniej miejscowości) z Ł. N., znają się od czasów szkolnych, ale nie byli bliskimi znajomymi. Świadek potwierdza wyjaśnienia oskarżonego i Ł. N.. Ł. N. nie skarżył mu się na traktowanie przez oskarżonego w W. w okresie objętym zarzutem. Brak podstaw do uznania zeznań za niewiarygodne.</p>	
	<p>zeznania M. G.</p> <p>zeznania A. G.</p>	<p>Małżonkowie mieszkający w bliskim sąsiedztwie z Ł. N. w miejscowości Z..</p> <p>M. G. widział jak Ł. N. dobrowolnie wsiadał do samochodu A. K.. Mieli wspólnie jechać do W.. Oboje</p>	

		<p>świadczenie potwierdzili okoliczności niesporne. Nie mieli oni wiedzy w jakich warunkach Ł. N. przebywał w (...) mieszkaniu oskarżonego, ani jak tam był traktowany.</p> <p>Brak podstaw do uznania zeznań za niewiarygodne.</p>	
	<p>zeznania G. S. (2)</p> <p>zeznania A. R.</p>	<p>Osoby, które często odwiedzały oskarżonego i jego matkę w mieszkaniu w W., w którym przebywał Ł. N. w okresie objętym zarzutem. Obie zgodnie potwierdziły okoliczności podawane przez oskarżonego. Żadna z nich nie zauważyła aby Ł. N. w jakikolwiek sposób, wbrew jego woli był ograniczany przez oskarżonego w swobodnym opuszczaniu mieszkania, swobodnym decydowaniu o tym, co będzie robił. Nie stwierdziły też aby Ł. N. miał w tym mieszkaniu ograniczony dostęp do jedzenia, kuchni, toalety, aby był zmuszany do nocowania w nieodpowiednich warunkach. Brak podstaw do uznania zeznań za niewiarygodne.</p>	
	<p>zeznania S. I.</p>	<p>Osoba mieszkająca po sąsiedzku z Ł. N. w miejscowości Z.. Potwierdził okoliczności niesporne. Nie miał wiedzy w jakich okolicznościach Ł. N. pojechał do (...)</p>	

		mieszkania oskarżonego, ani jak tam był traktowany. Brak podstaw do kwestionowania wiarygodności tych zeznań.	
	Opinie sądowo psychiatryczne i psychologiczne Materiały z akt SO w Olsztynie w sprawie sygn. akt II K 183/18	Potwierdzają ułomności stanu zdrowia psychicznego Ł. N.. Nie budzą wątpliwości. Dokumenty sądowe, które nie budzą wątpliwości.	
	Dokumenty sądowe z innych postępowań	Wiarygodne. Nie budzą wątpliwości	
	Wyniki oględzin ciała Ł. N. Wyniki oględzin zatrzymanych rzeczy	Wiarygodne. Nie budzą wątpliwości	
	Wyniki oględzin mieszkania oskarżonego ----- Wyniki analiz danych telekomunikacyjnych	Wiarygodne. Nie budzą wątpliwości	
<p>2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów</p> <p>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
Lp. faktu z pkt 1.1 albo 1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
	zeznania E. R.	Ciotka Ł. N., która ze względu na ułomności jej	

		<p>krewnego i wcześniejsze sytuacje, w których stwierdzono, że oskarżony w przestępczy sposób działał na szkodę Ł. N. niepokoiła się tym, że A. K., już w czasie przerwy w karze pozbawienia wolności ponownie zbliżył się do Ł. N. i zawiózł go do swojego mieszkania w W.. W swoich zeznaniach wracała do zdarzeń, które były kanwą innego postępowania karnego i obawiała się – co oczywiste - że oskarżony ponownie w przestępczy sposób może wykorzystać ułomności jej krewnego znowu działając na jego szkodę.</p> <p>Poza okolicznościami niespornymi i wyrażonymi obawami nie była w stanie wskazać żadnych okoliczności, które potwierdzałyby treść zarzutu.</p>	
	<p>zeznania J. N.</p>	<p>Stryj Ł. N., który ze względu na ułomności jego krewnego i wcześniejsze sytuacje, w których stwierdzono, że oskarżony w przestępczy sposób działał na szkodę Ł. N. niepokoił się tym, że A. K., już w czasie przerwy w karze pozbawienia wolności ponownie zbliżył się do Ł. N. i zawiózł go do swojego mieszkania w W.. W swoich zeznaniach, podobnie jak E. R., wracał do zdarzeń, które były kanwą innego postępowania karnego i obawiał się, że</p>	

		oskarżony ponownie w przestępczy sposób może wykorzystać ułomności bratanka, znowu działając na jego szkodę. Poza okolicznościami niespornymi i wyrażonymi obawami nie był w stanie wskazać żadnych okoliczności, które potwierdzałyby treść zarzutu.	
3. PODSTAWA PRAWNA WYROKU			
	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Oskarżony	
	3.1. Podstawa prawna skazania albo warunkowego umorzenia postępowania zgodna z zarzutem		
Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej			
	3.2. Podstawa prawna skazania albo warunkowego umorzenia postępowania niezgodna z zarzutem		
Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej			

	3.3. Warunkowe umorzenie postępowania		
Zwięzłe wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięzłe o powodach warunkowego umorzenia postępowania			
	3.4. Umorzenie postępowania		
Zwięzłe wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięzłe o powodach umorzenia postępowania			
X	3.5. Uniewinnienie	1	A. K.
Zwięzłe wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięzłe o powodach uniewinnienia			
<p>Żaden z przeprowadzonych dowodów nie potwierdził stawianego oskarżonemu zarzutu.</p> <p>Przestępstwo z aktu oskarżenia (a/o) można popełnić tylko umyślnie, czyli sprawca musiałby mieć zamiar popełnienia tego czynu albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzić. Powinność wykazania twierdzeń</p>			

uzasadniających zarzut obciąża oskarżyciela publicznego, a nie sąd.

Sąd, opierając się materiale dowodowym w tej sprawie nie znalazł żadnych dowodów na to, że oskarżony kolejny raz wykorzystując ułomności umysłowe Ł. N. popełnił na jego szkodę kolejne przestępstwo, w szczególności pozbawił go wolności, czy też chociażby wbrew jego woli ograniczał mu możliwość opuszczania mieszkania, korzystania z opieki medycznej, dostęp do żywności, zmuszał go do prac przy remoncie mieszkania, pozyskiwania złomu, opieki nad matką oskarżonego i mu za to nie płacił. Brak jest również wiarygodnych dowodów, że oskarżony wykorzystując wspomniane ułomności Ł. N. zmuszał go do zachowań opisanych w zarzucie.

Okoliczności, że Ł. N. spał na łóżku polowym w mieszkaniu oskarżonego i czasem wraz z matką oskarżonego był zamknięty w tym mieszkaniu zostały wiarygodnie wyjaśnione.

W pierwszym przypadku – takie były warunki lokalowe, a Ł. N. nie skarżył się na to. Zresztą z pewnością nie były to gorsze warunki, aniżeli

te, w których Ł. N. zamieszkiwał w Z..

Po wtóre, matka oskarżonego była ciężko chora na schizofrenię i wymagała stałej opieki aby sama nie opuściła mieszkania powodując sytuacje niebezpieczne dla siebie i innych.

Fakt, że oskarżony w innym postępowaniu karnym został uznany za winnego dokonania szeregu poważnych przestępstw na szkodę Ł. N., wykorzystującego jego ułomności umysłowe i psychiczną zależność od oskarżonego nakazują wyjątkową ostrożność i wnikliwe ocenianie dostępnych faktów, ale nie może to automatycznie przesądzać, że kolejne kontakty oskarżonego z Ł. N. mają charakter przestępczy i prowadzą do działania na szkodę tego ostatniego – takie przestępcze działania należy udowodnić a nie domniemywać.

**4. KARY, ŚRODKI
KARNE, PRZEPADEK,
ŚRODKI
KOMPENSACYJNE
I ŚRODKI ZWIĄZANE
Z Poddaniem
SPRAWCY PRÓBIE**

Oskarżony	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Punkt z wyroku odnoszący się do przypisanego czynu	Przytoczyć okoliczności

5. INNE ROZSTRZYGNĘCIA ZAWARTE W WYROKU			
Oskarżony	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Punkt z wyroku odnoszący się do przypisanego czynu	Przytoczyć okoliczności
6. INNE ZAGADNIENIA			
<p>W tym miejscu sąd może odnieść się do innych kwestii mających znaczenie dla rozstrzygnięcia, a niewyjaśnionych w innych częściach uzasadnienia, w tym do wyjaśnienia, dlaczego nie zastosował określonej instytucji prawa karnego, zwłaszcza w przypadku wnioskowania orzeczenia takiej instytucji przez stronę</p>			
7. KOSZTY PROCESU			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>W razie uniewinnienia oskarżonego w sprawach z oskarżenia publicznego koszty procesu ponosi Skarb Państwa</p> </div>		

8. PODPIS	